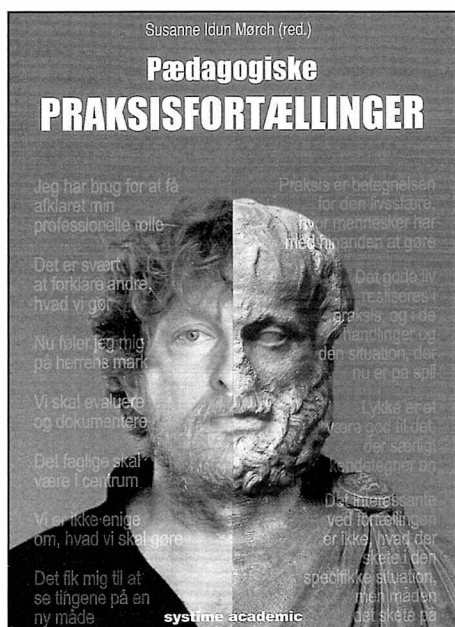

Pædagogiske praksisfortællinger

Af Jes Jørgensen

Susanne Idun Mørch (red.):
PÆDAGOGISKE PRAKSISFORTÆLLINGER
224 sider, pris 230,-. Systime Academic, 2004.

række bøger om fortællinger, hvor "Pædagogiske praksisfortællinger" udmærker sig ved at artiklerne i bogen i sig selv er praksisfortællinger, der konkret og nærværende fanger læseren og viser metodens styrke. Bogen er teoretisk funderet uden på noget tidspunkt at miste jordforbindelsen og bogen henvender sig til studerende, undervisere, pædagoger m. fl. indenfor de sociale og undervisningsmæssige fagprofessioner.

Praksisfortællinger defineres som "fortællinger om centrale og udvalgte episoder eller virkelighedsudsnit fra det pædagogiske arbejdes hverdagslivspraksis, oplevet og fortalt af mennesker, der arbejder i denne praksis med henblik på at forstå, udvikle, formidle og dokumentere denne praksis."

Der er i alle tider og mange sammenhænge fortalt historier, også i den pædagogiske verden. Gennem de senere år har "story-telling", "praksisfortællinger" og "narrative metoder" vundet anerkendelse indenfor pædagogik, undervisning, organisationsudvikling og lignende områder. Styrken ved at anvende praksisfortælling er, at man på en enkel måde kan få fremkaldt fælles billeder af f.eks. "tavs viden", "faglig forforståelse", "intuition og faglig fingerspidsfølelse" og "værdibaseret ledelse". Billeder, der ellers kan være svære at fremkalde for sig selv og formidle til andre.

Sideløbende med anerkendelsen af metoden er der udgivet en lang

I kapitlet "Pædagogiske praksisfortællinger" af Susanne Idun Mørch peges der på fortællingers aktualitet i dagens samfund og praksisfortællingers særlige relevans og muligheder i det pædagogiske og sociale felt. Fortælleprocessen kræver udvælgelse og fokus, der samtidig giver overblik. Fortællingen kan både for lytter og fortæller have forløsende, bearbejdende og identitetsskabende perspektiver.

Men hvad er en fortælling egentlig og hvordan kan fortællingens kræfter gøres virksomme i en professionel sammenhæng? I "Fortællinger på arbejde" beskriver Niels Mors hvordan man kan håndtere analyse og fortolkning på en måde, der muliggør, at fortællinger fører til indsigt, forståelse og nye handlemuligheder.

Jan Jaap Rothuizen gør i artiklen "Fortællingens betydning for pædagogik" rede for forholdet mellem fortælling og pædagogik, og mellem praksisfortælling og professionsudøvelse. Forfatteren ser nærmere på den prak-

tiske viden med den pointe at praksis- og handlingsviden er noget vi *er*, snarere end en viden vi *har*. Tilgangen i kapitlet er pædagogikkens stræben efter det gode liv i et filosofisk perspektiv.

I "Praksisfortællingens læringsrum" illustrerer Jan Brødslev Olsen med udgangspunkt i et konkret eksempel, hvordan pædagogiske diskussioner kan gå i hårknude og låse sig fast, frem for at være et grundlag for at lære nyt og finde nye handlingsveje. I et ressourceorienteret perspektiv vises samtidig, hvordan en fortælling om en konflikt kan blive til fortællinger om muligheder og begrænsninger, der løser hårknuderne op.

I Norge, hvor de professionsuddannede pædagoger er i mindretal, har der været stort behov for at udvikle en fælles metode til at udvikle kompetencer og kvalitet. I den forbindelse viser fortællingen sig som en brugbar arbejdsmetode, der favner både uddannede og ikke-uddannede medarbejdere. Louise Birkeland er en af pionererne i systematisk brug af praksisfortælling i pædagogisk udvikling ("Fortællinger som fænger og fanger. Praksisfortællinger og personaleudvikling i børnehaven").

Praksisfortællingen indeholder både det konkrete stof om en episode, men samtidig også viden om den person, der fortæller i kraft af at virkeligheden fokuseres, skæres til og formidles. Praksisfortællinger kan i en pædagogisk sammenhæng formidle viden om de områder af det pædagogiske arbejde, som handler om fornemmelser, følelser, intuition og handling, og som det ellers kan være noget flyvsk og vanskeligt at formidle til andre end fagfæller ("Det kvalitative interview som metode til indsamling af praksisfortællinger" af Trine Mors Larsen).

I "Praksisfortællinger og pejlemærker" bruger Jan Jaap Rothuizen praksisfortællinger fra sin deltagelse i forskellige former for udviklingsarbejde, f.eks. med udviklingshæmmede i eget hjem, med sindslidende og med socialt udstødte. Praksisfortællingen kan være et redskab til at

identificere pejlemærker i det socialpædagogiske arbejde, herunder undersøge om man er på rette vej. Der gøres rede for analytiske tilgange til praksisfortællinger, der er mere forpligtende end de undersøgelser man via dialog kan foretage i og af hverdagspraksis.

I kapitlet "Praksisfortællinger i arbejdet med vold og trusler om vold" sætter Dorthe Christiane Iversen fokus på, hvordan man kan bruge praksisfortællinger i arbejdet med at bearbejde eller forebygge voldsepisoder i det pædagogiske arbejde. Forfatteren introducerer begrebet "erfaringslæring" med udgangspunkt i to voldsforebyggelsesprojekter, der foruden fortællingen også har gjort brug af forumspil.

Jørgen Gleerup uddyber og perspektiverer med artiklen "Vidensformer og fortælling i profession og organisation" den læring, der kan forbindes med praksisfortællinger. Han tager afsæt i de aktuelle krav i lovgivningen til bacheloruddannelser om øget akademisering og mere professionsrettethed, hvor begge sider kan favnes, ekspliciteres og formidles via praksisfortællingen. Som en del af denne fremstilling beskriver Gleerup samtidig udviklingen indenfor moderne videns- og læringsforståelse, kortfattet og fatbart. På fornem vis runder han bogens kapitler af og sætter punktum for den samlede fortælling.

Der er kun et enkelt sted, hvor bogen lover mere end den holder. I redaktørens indledning henvises til bogens egen hjemmeside på www.systimeacademic.dk, hvor der efter sigende kunne trækkes mere materiale og hvor læserne selv kunne fortælle om arbejdet med praksisfortællinger. Det lykkedes mig ikke at finde supplerende materiale på hjemmesiden. Idéen er god men kræver nok en yderligere indsats af forfatterne selv med flere bidrag, inden læserne griber muligheden og selv byder ind. F.eks. kunne forfatterne have lagt links til egne udviklingsarbejder og praksisfortællinger.